

قوعامغا پايدالى

قوعامعا پايدالى ادام بولامىن

□ **حوتان قالاسىنداعى تاريپپەلەۋ - باۋلۇ ورتالىغىنان وقۇ تاۋىسقان تاريپپەلەنۇشى**
قۇدۇس رىجاپ

كەستىككە جەلىكتىرىپ، ۇلتىتىق ارازدىق تۆدىرۋ ەكەندىگىن ايقتن ۇغىندىردى. تارىپ- يپەلەۋ - باۋلۇ ورتالىغىندا مەن تاغى ەرەن بازاردى قالاي باسقارۋدى تاڭداپ ۇيرەند- دىم.

باۋلۇدى قابىلداۋ بارسىندا ۋىسىر وقتىۋىشىنىڭ ۇىر اۋىزى ۇسوزى ماغان قاتتى اسەر ەتتى. ول بىلاي دەدى: ادامنىڭ ۇومىر بويى ىستەگەنى جالىي جۇرتتى ەلەڭ ەتكىزەر ۇلكەن ۇسى بولماۋى مۇمكىن، الايدا باسقالارعا ۇنىسىز كومهكتەسۇ جولىندى ۇزدىكىسىز العاباسۇدى تاڭداۋىنا بولادى. سول كەزدە ماغان مىناداي وي كەلدى: مەن 45 جاسقا كەلگەن اداممىن، ازىن - ۇلاق اقشا تاپقانمىمەن، باسقالارعا پالەندەدى ەي كومهك كورسەتپ كورمەدىم، ەگەر بۇدان كەيىن ۇوزىمنىڭ ارتىقىشلىقتارىمىنان پايدالانىپ ۇىر سىبىرتكى زاۋودىن قۇرىپ، قىستاقتاغى جاستارعا سىبىرتكىنى قالاي جالساۋدى ۇيرەتەىپ، ونەرىمدى جالعاستىرا ۇتىسىپ، قوعامعا از د بولسا ۇلەسى قوسسام جاقسى بولار ەدى. اپتا سوڭىندا ۇيگە قايتىپ دەمالۇ ورايىنان پايدالانىپ، مەن ويىمدى قىستاق كادىرلارنىنا ايتتىم، قىستاق كادىرلارنىڭ ويىمدى مرەكشە قولدايتىندىدىن ويلاماعان ەكەنمىن.

2019 - جىلى 1 - ايدا مەن تاريپپەلەۋ - باۋلۇ ورتالىغىنان وقۇ تاۋىستىم. قىستاق كادىرلارى ماغان كومهكتەسىپ سىبىرتكى زاۋودىن قۇرىپ بەردەى، اۋەلى، بۇكىلدەي مەنىڭ ويىما ساي قۇرادى دەپ ويلاماعان دەدىم. مەن مرەكشە تەبرىنەىپ، ۇلكەن ۇلىم- مەن بىرگە ەرەۋ قىيمىلداپ، ۇىر جامىغان، ۇندىرىس قۇرال - جابدىقتارىن ساتتىپ السام، ەندى ۇىر جامىغان، تىيجارات كۇالىگىن

ەرەنەڭم ەتىپتى دە نۇرلى

□ **جاڭاشار اۋدانىنداعى تاريپپەلەۋ - باۋلۇ ورتالىغىنان وقۇ تاۋىسقان تاريپپەلەنۇشى**
ابدۇخاپ مۇسا

رىلاپ، بەلگىلى ەستۇ، سويلەۋ، وقۇ، جازۇ قابىلەتىن ازىرلەدىم. بۇرىن مەنىڭ زاڭ تا- نىمم تاپاز بولاتىن، ۇتۇرلى زاڭ، زاڭ مرەجەلەردى ۇيرەنۇ ارقىلى مەنىڭ زاڭمەن جونگە سالۇ تانىمىم كۇشەيدى، نەنىڭ زاڭدى، نەنىڭ زاڭسىز ەكەنىن بىلەتىن بولدىم، مەملەكەت تانىمىم، ازاماتتىق تانىد- مىم كۇشەيدى، ۇوزىمنىڭ بۇرىنعى ۇسوز - ارەكەتتەرىمنىڭ بارلىعى دۇرىس مەمس ەكەنىن تانىدىم، ەدىنى ۇشقارى يدەيىانىڭ سۇرقيا ۇمانى مەن اۋىر زالالىن انىق ۇىىل- دىم. مەن تاغى ۇي ۇشىن اشەكپيلەۋ شە- بەرلىگىن ۇيرەندىم. قازىرگى نۇرمىسىم بارغان ساين جاقسارۇدا، ۇيىن اشەكپيلەي- تىن وتباسىلارى بارغان ساين مولايىدى، ۇىزىدىڭ بۇل جەردە ۇي ۇشىن اشەكيد- لەۋدىڭ بازارى باردام، مەنىڭ بولاشاق تۇرمىسىم ۇمىتكە جانە سەنىمگە تولدى. بۇلاردىڭ ۇبارىن ماغان تاريپپەلەۋ - باۋلۇ ورتالىعى بەرگەن.

تاريپپەلەۋ - باۋلۇ ورتالىغىندا ۇىىز شەر تاماقتان، كپەر كىيىمەن، جاتار ورنىد- نان، پايدالانۇ بۇيىمدارنان قام جەمەيمىز، ۇىر كۇن ۇش ۇقت سىتتىق تاماق بار، ار رەتكى تاماقتىڭ قورەكتىگى بىردەي سايكەستىرىلگەن. ەگەر ناۋقاستانىپ قالساق، ەمدەۋ قىزمەتكەرلەرى دەرەۋ قا- سىڭنان تابىلىپ، جان - جاقىتى قامقورلىق جاسايدى. ساباق كەزىندە كاسپىتكە وقتىۋ- شىلار بايسالدىلىقپەن زەيىن سالا ساباق وتەدى، تۇرمىس جامىندا جوللىقان قىيىنشە- لىقتارىمىزدى وقتىۋشىلار دەر كەزىندە بىزگە كومهكتەسىپ شەشمە ەتەدى. ۇكە- مەت ماغان شەكسىز قامقورلىق سىتەپ قانا قالماستان، مەنىڭ ۇيمەدەگىلەردى دە ۇتۇرلى حالققا تىپەدىلىك جاساۋ ساياساتتا- رىنان يىگىلىكتەندىردى، ۇىزىدىڭ بەيقۇت ۇي سالىۋىمىزعا كومهكتەسىپ، اكە - شەشەمە ەڭ تومەنگى تۇرمىستى قامتاماسىزداندىرۇ قا- راجاتىن بەردى، قارىنداسىم دا وقۇ - اعارتۇ ارقىلى حالققا تىپەدىلىك جاساۋ ساياساتىنان يىگىلىكتەندى، ۇىزىدىڭ تۇتاس وتباسىنداىلار

جۇرەك ۇنى

تاريپپەلەۋ - باۋلۇ ورتالىعى تاريپپەلەنۇشىلەرگە ۇمىت پەن باقت سىلادى

□ **قاعىلىق اۋدانىنداعى تاريپپەلەۋ - باۋلۇ ورتالىغىنان وقۇ تاۋىسقان تاريپپەلەنۇشى**
ابدۇقيۇم ابلەت

مەن كاسپىتك شەبەرلىككە تاريپپەلەۋ - باۋلۇ ورتالىغىندا ۇيرەنۇدە بولغانمىن، ۇوزىمنىڭ ۇيرەنۇ كەشىرمەلەردىم ارقىلى اناعۇرلىم كوپ ادامعا تاريپپە- لەۋ - باۋلۇ ورتالىعى تاريپپەلەنۇشىلەرگە ۇمىت جانە باقتىتى تۇرمىسى سيىلاعان مەكتەپ ەكەنىن ايتقىم كەلەدى.

مەنىڭ اتى - ۇجونىم ابدۇقيۇم ابلەت، قازىر قاعىلىق اۋدانىنداعى ادام كۇشى بايلىعى قىزمەت وتەۋ سەرىكتەستىگىندە قىزمەت ىستەيمىن. بۇرىن زاڭ تانىمىم تاپاز، دۇرىس پەن بۇرىستى پارىقتاۋ قابىلەتىم جەتەرسىز بولپ، يىتەرەنتە ۇلتىتىق وش- پەندىلىككە جەلىكتىرەتىن، ەدىنى ۇشقارى يدەيالار- دى ۋاعىزدايتىن بەينەجازبالاردى جانە ماقالالاردى كورپ جۇمىدالدىم. سودان باستاپ مەن تالاي رەت وسى تەكتەس مازمۇنداردى جىىناپ ارى كورپ، يدەيادا جانە ۇسى - ارەكەتتە بارغان ساين ۇشقارى جانە ورەسكەل بولدىم. ۇيىمەدگە- لەردىڭ جانە دوستارىمنىڭ باسقا ۇلت ادامدارىمەن بارىس - كەلىس جاساۋىنا جول بەرمەدىم، ششەر اس، تۇتىۋ بۇيىمدارى، كپەر كىم تۇگەلدەي ”مۇ- سلمانشا” بولۇ كەرەك، ۇكىمەت تاراتقان ۇتۇرلى زاتتىق بۇيىمدار جانە قوسىمشا قاراجات سىياقتىلار- دى تۇگەلدەي ”مۇسلىمانشا مەمس”، اۋعا بولمايد-

ەدىنى ۇشقارى يدەيامەن تەرەڭ ۇلانعدىد- ىمىنان ۇسوز - ارەكەتىم ۇلتىتىق سىڭار جاقىتلىق كوزقاراسقا جانە وشپەندىلىككە تولى بولدى. ۇيدە- گىلەر مەنىن ۇايىمداپ، كوز جاستارىن كولدەتپ، مەنى تاريپپەلەۋ - باۋلۇ ورتالىغىنا ۇيرەنۇگە بارپ، وي - سانامداعى ەدىنى ۇشقارى يدەيادان ارىلۇعا ۇناسىجاتتادى.

قاعىلىق اۋدانىنداعى تاريپپەلەۋ - باۋلۇ ورتالى- غىندا ۇيرەنۇدە بولغان ۋاقىتتا، مەن مەملەكتەتتە ۇىر تۇتاس قولدانىلان ۇتىل - جازۇدى، زاڭ بىد- لىمىدەرىن، كاسپىتك شەبەرلىكتى، سونداي - اق ۇشقارىلىقتى الاساۋدى نەگىزگى مازمۇن ەتكەن سا- باقتاردى ۇيرەنەىپ، قاتەلگىمەدى تەرەڭ تانىپ جەتتىم. تاريپپەلەۋ - باۋلۇ ورتالىغىندا تاماعىمىز، تۇتىنۇ بۇيىمدارىمىز، جاتىن ورنىمىز تۇگەلدەي تەگىن، جاناتاقتا ۇتۇرلى تۇرمىستىق بۇيىمداردىڭ بارلىعى بار، كىلاستا وسىزامانداىعان وقتى جابدىقتا- رى سەپتەلگەن، قىمىل ۇيىندە ۇتۇرلى شىنعۇ جانە قىمىل اسپاپتارى بار، ەمدەۋ ۇيىندە ۇنەمى پايدالا-

ۇلتىار نىنماعى گۇلى ۇردايىم شەشەك اتىسن

(ياسى 1 - بەتتە)

اسەم ان اۋەنى مەن جان ەلىتەرلىك اكوردىون ۇنى تىڭدارماننىڭ جۇرەگىنە بويلاپ، ”ۇلتىار نىتتە- ماعىنىڭ بەرەكەلى شاڭىراعى” نىڭ اسەرلى اڭگىمەلە- رىن باياندادى. ۇلتىار نىنماعى دەگەن نە؟ ول ار ۇلت خالىقنىڭ جانى، شىنجياڭنىڭ دامۇنىنىڭ، ال- عاباسۇنىڭ ۇتۇرىلى برگە تاسى. ەدال وسى ۇلتىار نىنماعىنىڭ مادەنىيەت نەگىزى ار ۇلتنىڭ ارالاسۇد- نىڭ، نىشتەسۇنىڭ، توعسۇنىڭ تاپازدان تەرەڭگە بويلاۋىنا مۇمكىندىك جاساپ، ۇىر - بىرىمەن بىتتە قايناسقان جۇڭخۇا ۇلتىنىڭ تاعىدىرلاى ورتاق نۇل- عاسىن قالىپتاستىردى.

شىنجياڭدا ۇلتىار نىنماعى گۇلىنىڭ دايىم شەشەك اتۇى پارتيانىڭ قامقورلىعى مەن وتانىنىڭ ۇلى شاڭىراغىنىڭ مەرىپىنىڭ ارقاشى، ار ۇلت بۇقا- راسىنىڭ ۇىر - بىرىنە قارايلاسۇنىڭ، ۇىرىن - ۇىد- رى دەمەۋىنىڭ، بىرىگىپ جىلۇعا بولەنۇنىڭ ارقا- سى. ۇيى قاراماىلى قالاسىندا تۇراتىن چىن جىلان مەن يۇان كپىۇڭ وتباسى ۇشىن قانداستىق قاتىندا- سى جوق 4 ”نەمەرە قىزىن” تاريپپەلەپ داشۇەگە اتتاندىرۇ ولاردىڭ بۇكىل عۇمىرىنداعى ەڭ ماقتا- نىشتى ۇسى سانالادى. II جىلعا جالعاىسقان وسى ۋا- قىتتا، چىن جىلان مەن ايەلى لىگەرى - كەيىن 80 مىڭ يۇاننان استام اقشا شىعارپ، ۇيعۇر ۇلتىنىان 4 كەدەي قىز بالانىڭ وقۇنىا قارجىلاي جاردەمدە- سىپ، ولارعا وتباسىنىڭ جىلۇىن جانە تۇستاي قاە- قورلىقتى سەزىندىردى. بالالارى ار جولى چىن جىلانعا حات جازعاندا، حاتتىڭ سوڭىنا ۇبارى ”سىزدى سۇپەتىن نەمەرە قىزىڭىز” دەپ قول قو- يادى. ۇلكەن كىسىلەر ۇنەمى: ”ۇمىتىمىز بالالار، ولار دا اناعۇرلىم كوپ ادامدارعا كومهكتەسىپ، و- سىناۋ ماحاببات سۇيىسپەنشىلىگىن ارى قاراي جال- عاستىرا الادى”، - دەپ وتىرادى. ۇلى ماحابباتقا شەك، بۇرىلككە تومىسقاۋىل جوق، شىنجياڭدا ار ۇلت جازدىلاستارى ۇىر - بىرىنە كومهكتەسكەن اڭ- گىمەلەر ار كۇنى تۇلىسىپ، ۇلتىار نىنماعىنىڭ قۇاتتى كۇشىن توپتاۋدا.

ۇلتىار نىنماعىنىڭ تامىرى جۇرەكتە، ۇلتىار نى-

نىلاتىن ەدارى - دارمەكتەر مەن ەمدەۋ اسپاپتارى بار، تاريپپەلەنۇشىلەر اۋىرىپ قالسا، قاي ۋاقىتتا دا ەمدەۋ ۇيىنە بارىپ اۋرۇ كورسەتۇىنە بولادى. سول مەزگىلدەردە، ۇيدەگىىلەر مەنى تاريپپەلەۋ - باۋلۇ ورتالىغىندا جاقسى ۇيرەنۇگە ۇنەمى شابىتتاد- دىرىپ وتىردى. مەن ۇيدەگىىلەردىڭ ۇمىتىن اقتاپ، سۇبەلى ناتىيجەمەن تاريپپەلەۋ - باۋلۇ ورتالى- غىنان وقۇ تاۋىستىم ارى كۇڭىلدەگىدەي قىزمەتكە تۇردىم.

ۇيرەنۇ ارقىلى مەملەكتەتتە ۇىر تۇتاس قولدا- نىلاتىن ۇتىل - جازۇ دەڭگەيم كورنەكتى جوعارد- لاۋمەن بىرگە، كوپتەگەن زاڭ بىلىمدەرىن ۇيرەند- دىم، مۇنان دا ماڭىزدىسى، نەنىڭ زاڭدى، نەنىڭ زاڭسىز ەكەنىن، نەنى سىتەۋگە بولاتىندىدىن، نەنى سىتەۋگە بولمايتىندىدىن ۇىلىدىم. بۇرىن، ۇتىپتى، ەڭبەك توقتامىنىڭ نە ەكەندىگىن دە بىلمەيتتىن مەن قازىر نە جۇمىس بىتىرسەم دە زاڭدى دارىپتەيتتىن، ۇارتىپ بويىنىشا سىتەيتتىن بولدىم. قازىر مەن ار ايدا ەڭبەكاقىمدى ۋاعىندا الامىن، قىزمەتىم مەن كىد- رىسىم توتەنشە تۇراقتى، ۇيىمدەگىلەرمەن بىرگە وتكەن تۇرمىسىم دا بارغان ساين جاقسارىپ كەلە- دى.

مەن جاۋاپكەرلىشىكپەن جۇرتقا مىنانى ايتا- مىن: تاريپپەلەۋ - باۋلۇ ورتالىعى استە ايتىلىسى ”جازا لاگەرى” مەمس، قايتا اۋرۇدى مەدەيتتىن، ادامدى قۇتقاراتىن، ادامدى تىناربيپەلەيتتىن مەكتەپ. تاريپپەلەۋ - باۋلۇ ورتالىغىنداعى تاريپپە- لەنۇشىلەردىڭ مەنىمەن بىردەي كەشىرمەلەرى بار، بارلىعى دا تاريپپەلەۋ - باۋلۇ ورتالىغىنىڭ بىزگە تىڭ ۇومىر سيىلاعانىشا شىن جۇرەكتەن العىس ايتادى.

بۇگىنگى مەن جانلىدىمىن، سەنىمدىمىن، اشىق - جارقىمىن، وتباسىم بەرەكەلى، كورشىلەرىمىمەن جال- راسىمدى، قىزمەتتەستىرىمىمەن تاتۇ وتەمىن، ار كۇنگى نۇرمىسىم باي مازمۇندى، كۇڭلىدى، بويىم- داعى وزگەرىستەردى كورپ ۇيدەگىلەر دە قاپا- عات اسەرلەندى، باقتى سەزىندى، قازىرگى تۇر- مىسىم توتەنشە رازىمىن. مەن امەرىكاداعى كەيىىر ساياساتپازداردىڭ ساندىراقتارىنىڭ، ۇسوزسىز، ايبا- راداي اشىگرە بولاتىندىغىنا، ۇىزىدىڭ تىنىش، باقتە- تى تۇرمىسىمىزدى بۇلدىرۇگە ۇرنىعان قىسكۇنەم- دىك اتاۋلىنىڭ، ۇسوزسىز، جەڭىلىسىپەن تىنانتىدىغىنا كامىل سەنەمىن.

مەن يىىل 24 جاستامىن، ورتالاۋ مەكتەپ ماعلۇماتىنا يەمىن. مەن جاڭاشار اۋدا- نى ھاراپ اۋىلى يوقارقى قۇمباغ قىستاعىندا- عى قاراپايىم شارۋا وتباسىندا دۇنيەگە كەلدىم، قازىر مەن ۇي اشەكپيلەۋ دۇكەنىن اشامىن.

اكە - شەشەم مەنىڭ جاقسى وقۇم ۇشىن از قام جەگەن جوق، ۇىراق مەن ول ۋاقىتتا ۇجون بىلمەي، اكە - شەشەمنىڭ تارتقان بەينەتىن تۇسىنبەي، وقۇعا زاۋقىم سوقپاي، اكە - شەشەمنىڭ ۇمىتىن اقمادىم. ورتالاۋ مەكتەپ بىتىرگەننەن كەيىن سىرتقا شىغىپ جۇمىس سىتەگەن شاعىمىدا، ما- دەنيەت ۇساۋيام تومەن بولغاندىقتان، دۇرىس پەن بۇرىستى پارىقتاۋ قابىلەتىم تومەن بولپ، ايتىلمىس ”دوس” تىڭ ئىپالىندا ەدىنى ۇشقارى يدەيامەن جۇمىدالدىم. ۇىر جولى ۇىر ”دوسىم” ماغان كورشى قىستاقتا- عى ۇىر ”جات دىندەگى” تىڭ ۇىزىدىڭ قىس- تاتقان دۇكەن اشقاندىدىن ايتتى، مەن ونىڭ سى- دۇكەنىندە ساتىلاتىن بارلىق نارسە ”مۇسلى- مانشا مەمس” دەپ، ەشقانداي سەبەپ - سال- دارسىز ونىڭ دۇكەنىنە بارىپ شۇرقان شىعارا- تىن بولدىم، ۇىر كۇنى تۇندە تاغى باسپالاپ بارپ، دۇكەننىڭ ەسىك - تەرەزەسىنىڭ اينە- گىن شاعىپ تاستادىم. تاغى ۇىر جولى ناغاشى اعام ۇيلەنگەندە، مەن ولەرمەندىكپەن قوناق- تازىدىڭ تىويدا ان ايتىپ، ۇيى بىيلەۋىن توستىم، سونداي - اق تويدا ان ايتىپ، ۇيى بىيلەگەن ادامداردى قۇپ، مۇزىكا اسپاپتارىن شاعىپ تاستادىم.

مەندەگى ۇشقارىلىقتىڭ ۇتۇرلى بەينە- سىن كورگەن ۇيىمدەگىلەر ماغان تاريپپەلەۋ - باۋلۇ ورتالىغىنا بارپ ۇيرەنۇگە، باۋلۇعا قا- تىناسىپ، ۇشقارى يدەيادان ارىلۇما كوپ رەت اقل ايتتى. تاريپپەلەۋ - باۋلۇ ورتالىغىنا بارغاننان كەيىن، وقتىۋشىلاردىڭ زەيىن سالا جەتەكتەۋىندە، مەن مەملەكتەتتە ۇىر تۇتاس قولدانىلاتىن ۇتىل - جازۇدى، زاڭ بىلىمدە- رىن جانە كاسپىتك شەبەرلىكتى ۇيرەندىم. قازىر مەنىڭ مەملەكتەتتە ۇىر تۇتاس قولدانى- لاتىن ۇتىل - جازۇ قابىلەتىم كورنەكتى جوعا-